

Martin Anders, místopředseda České psychiatrické společnosti

Pandemie zvýšila počet duševních poruch o třetinu, nápor na péči o duševní zdraví bude narůstat

Úzkosti, deprese či sebevražedné myšlenky – to všechno jsou problémy, které kvůli pandemii pociťuje mnohem více lidí než před příchodem covidu. Potvrzují to jak zahraniční, tak česká data, která navíc poukazují na oslabení lůžkové i ambulantní péče během první vlny epidemie v naší republice. Bohužel je přitom nutno připravit se na to, že situace ani po skončení lockdownu nebude lepší. Na populaci totiž začne doléhat horší hospodářská situace, což znamená další stresor, který se i v minulosti podepsoval na duševním zdraví například v podobě růstu sebevražednosti. Česko již pracuje na některých krocích, aby se na situaci připravilo – chystá se například osvětová kampaň nebo posílení krizových center, největší česká zdravotní pojišťovna navíc zavedla příspěvek na psychoterapii.

„Duševní zdraví je důležité téma, které má výrazný průřez do fungování společnosti jako celku, a bohužel pandemická situace některé aspekty ještě zdůrazní, takže duševnímu zdraví, prevenci i léčbě budeme muset věnovat větší pozornost než doposud,“ konstatuje náměstek ředitele VZP pro služby klientům **Ivan Duškov**.

Ještě před vypuknutím pandemie bylo nasvětě 332 milionů lidí s depresí, 264 milionů lidí trpících úzkostmi a obecně nějakou formou duševního onemocnění mělo minimálně deset procent populace. K tomu všemu ze studií vyplývá, že pandemie přinese třetinový nárůst problémů. U některých diagnóz je růst ještě vyšší – podle výzkumu Národního ústavu duševního zdraví narostla velká deprese trojná-

sobně, podobně jako sebevražedné tendence a myšlenky, a u úzkostných poruch došlo k dvojnásobnému nárůstu.

Údaje za první polovinu roku 2020 navíc ukázaly, že během března až května kleslo oproti předchozím letům množství hospitalizací. Co se pak týče lidí docházejících do psychiatrických ambulancí, ubyl v dubnu počet unikátních rodných čísel

vykázaných zdravotním pojišťovnám o 30 tisíc a v květnu o 20 tisíc. V červnu sice počet naopak narostl, nevykryl ale předchozí propad.

„Je to alarmující, protože se ukazuje, že lidé neještě nebyli hospitalizováni na lůžkách, ale ani nenavštěvovali psychiatrické ambulance. Je tedy otázka, jak byla zajištěna jejich udržitelná léčba,“ shrnuje místopředseda České psychiatrické společnosti **Martin Anders**. Výpadky jak v hospitalizační, tak v ambulantní péči ve výsledku mohou vést k dekompenzaci pacienta a potřebě intenzivnější péče.

Konec epidemie bohužel v oblasti duševního zdraví žádnou katarzi nepřinese, právě naopak je potřeba připravit se na růst počtu pacientů. „Nástup dopadu pandemie na duševní zdraví nebude tak akutní, jako je nástup nároků na zdravotní péči u vzplanutí infekce. Peaky nebudou takové, že by se nám najednou za měsíc, dva zahltily psychiatrické nemocnice a ambulance, ale budou intenzivní a houževnaté. Ve středně-

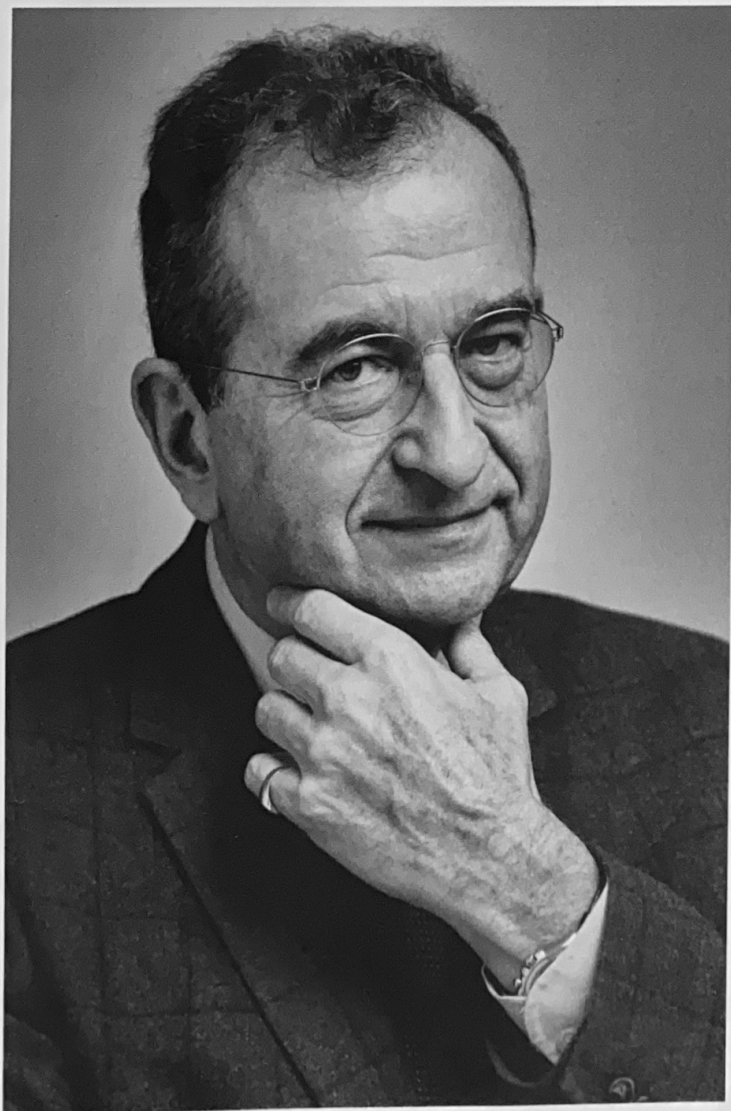
dobé a hlavně dlouhodobé perspektivě je nutno počítat s větším vysycením systému a nastavit jej na to. Bude tu tedy nárůst, ale rozložený v čase, a my tak ještě máme prostor s tím něco dělat,“ podtrhává ředitel Národního ústavu duševního zdraví profesor **Cyrl Höschl**.

Rada vlády pro duševní zdraví již proto doporučila některé kroky, které by měly pomoci situaci řešit. Jde například o posílení krizových linek, informační kampaň či zvýšení dostupnosti psychoterapeutické péče. Současná nasmlouvaná síť totiž nezvládá potřeby pokrýt, proto by bylo na místě využít i více než tisícovku odborníků s akreditovaným výcvikem v psychoterapii, kteří by mohli poskytovat intervence. Na doporučení zareagovala také VZP. Ta z fondu prevence vytvořila příspěvek, z něhož je možno získat až 7000 korun na deset psychoterapeutických sezení s celkovým finančním objemem 33,6 milionu korun.

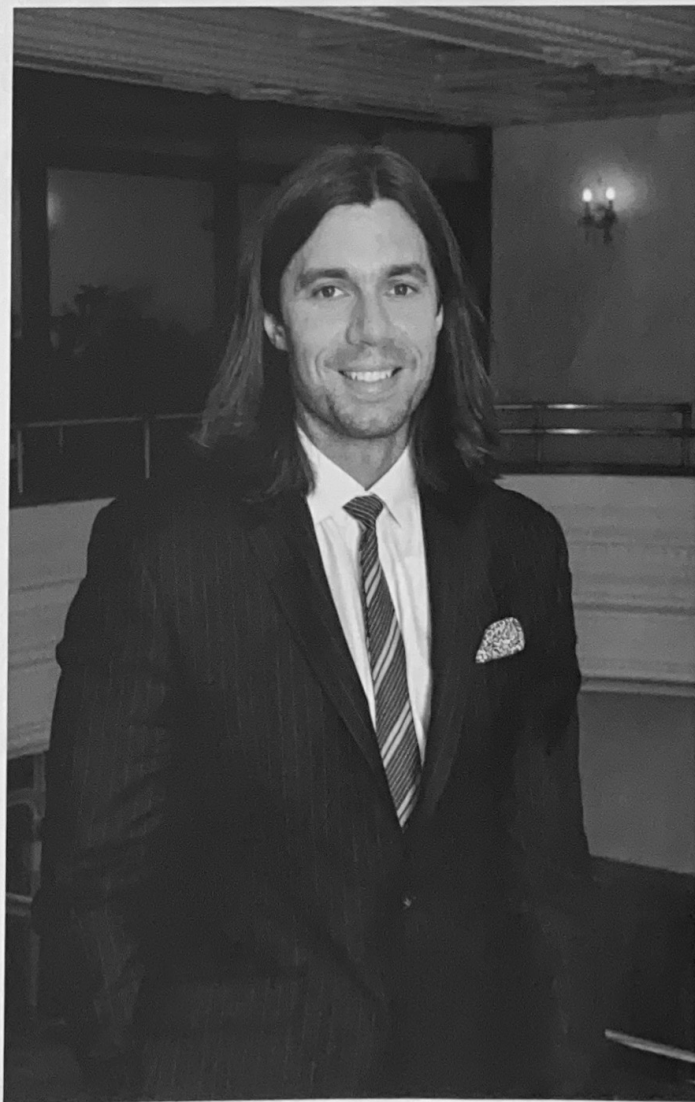
Zatím jde o pilotní projekt běžící od prosince u definované sítě poskytovatelů s psy-

choterapeutickým výcvikem akreditovaným v systému zdravotnictví. „V tuto chvíli je koncipován do konce května, my ale budeme dělat vše pro to, abychom vymysleli trvalou udržitelnost. Jsme si vědomi, že koncem května nic nekončí a bude třeba hledat způsoby, jak asistenci dál podporovat,“ poukazuje Ivan Duškov. „Terapeutů a profesionálů se stále nedostává a u specializované péče jsou relativně dlouhé čekací lhůty. Když člověk potřebuje intervenci nyní, nemůže si dovolit, aby dostal termín za šest měsíců – to by bylo pozdě a mohlo by dojít k chronifikaci potíží,“ dodává Duškov.

Pacienti aktivitu největší české zdravotní pojišťovny velmi vítají, zároveň ale velmi apelují ještě na další věc, totiž posílení krizové péče. Krizových center je totiž v republice jen zhruba pět, přičemž v první vlně došlo k jejich uzavření. Vznik nových zařízení doporučila i Rada vlády pro duševní zdraví, protože se ale ukázala také potřeba komunitního modelu, projekt se o něco zpomalil.

Profesor Cyril Höschl, ředitel Národního ústavu duševního zdraví

Ivan Duškov, náměstek ředitele VZP pro služby klientům